

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
Włodzimierz Sławosław Dębski – żołnierz, wychowawca, muzyk i malarz (1922–1999)	9
Od Autora	15
Parafia kisielińska	20

CZĘŚĆ I

CZAS POKOJU DO 1939 ROKU

MIEJSCOWOŚCI I MIESZKAŃCY	25
Kisielin	25
Twerdynie	75
Kol. Dunaj	79
Adamówka	83
Kolonja Aleksandrówka	91
Woronczyn	103
Beresk	115
Zabara i Warszawa	119
Janowiec	125
Kolonja Jachimówka	127
Kolonja Niedźwiedzie Jamy	135
Rudnia	137
Kolonja Żurawiec	147
Trystak	152
Oździutycze	155
Kolonie Janów, Jasiniec i Zielona	159
Zapust	165
RODY	171
ADAMOWICZE z Aleksandrówki (ośmigowickiej)	171
ANUSZKIEWICZE z Woronczyna	172
BAJHEROWIE, herbu Leliwa, z Rudni i Jachimówki	173
BASAKOWIE z Woronczyna	174
BIESIAGOWIE z Kisielina	174
BUCZKOWIE z Rudni, Zapustu, Moczulek i Wołczaka	175
CZEMERYŚOWIE z Adamówki	175
Rodzina CZERNYCH	175
DACZKOWSCY z Kisielina	176

DĘBSCY z Kisielina	176
DOBROWOLSCY z Rudni i Jachimówki	177
DZIKOWSCY z Twerdyń	177
GOŁĘBIEWSKY z Oździutycz	178
GÓRAKOWIE z kolonii Żurawiec	178
GRONOWICZE	180
JANASZKOWIE z Kisielina	180
JĄCZKOWIE z Rudni i Jachimówki	182
JURKOWSCY z Kisielina	183
KARANIEWICZE z Jachimówki	184
KARSCY z Oździutycz	185
KICIAKOWIE z Jasińca	185
KOŁKOWIE z Kisielina i potomstwo Jana Kraszewskiego	186
KRASZEWSKY	187
KURZEJEWSKY z Kisielina	190
KWIATKOWSCY z Warszawki	191
LASKOWNICCY linii kisielińskiej	192
ŁAPOWIE	193
ŁOPUSZYŃSCY	193
MARKOWIE z Adamówki koło Ośmigowicz	194
MARKOWSCY, herbu Szeliga	194
OKÓLSKY	196
ORŁOWSCY z Jachimówki	197
PAPUŻYŃSCY z Twerdyń	197
ROMANOWSCY z Kisielina, herbu Boża Wola	199
SIDOROWICZE	200
RÓŻAŃSCY z Woronczyna i Kisielina	201
SŁAWIŃSCY z Kisielina	202
SZULAKIEWICZOWIE z Janowa, Jasińca i Jachimówki	205
TRACZYŃSCY z Żurawca	206
URBAŃCZYKOWIE z Woronczyna	206
WITWICCY	207
ZINKIEWICZE - ZIENKIEWICZE	208
ZIÓŁKOWSCY z Kisielina herbu „Korczak”	211
 HERBARZ	 215
ADMINISTRACJA	235
Policja	238
Poczta	241
 SZKOLNICTWO	 243
DROGI I POJAZDY	253

GOSPODARKA.....	257
ROŚLINNOŚĆ.....	263
ROLNICTWO.....	271
ŻYWNOŚĆ.....	279
STROJE.....	285
KOSMETYKA.....	291
ORGANIZACJE, POLITYKA, STOSUNKI NARODOWOŚCIOWE.....	293
ROK OBRZĘDOWY - KOŚCIELNY.....	307
UROCZYSTOŚCI PAŃSTWOWE.....	315
SEZON DZIAŁALNOŚCI ARTYSTYCZNEJ I ZABAW.....	317
SPORT.....	325
MOWA.....	333
OPOWIEŚCI NA WIECZORYNKACH.....	339
Z TEGO SIĘ ŚMIANO.....	343

CZĘŚĆ II

CZAS WOJNY 1939-1944

O NADCHODZĄCEJ WOJNIE 1939 ROKU.....	353
OKUPACJA RADZIECKA.....	355
OKUPACJA NIEMIECKA.....	379
GETTO W KISIELINIE I JEGO LIKWIDACJA.....	395
DZIAŁALNOŚĆ UPA.....	401
„Oczyszczuwalna” akcja UP.....	408
Napaść na kościół w Kisielinie i obrona.....	409
W Rudni.....	431
W Zapuście.....	437
W Leonówce.....	438
W Dymitrówce.....	439
W Łukowie.....	440
W Oździutyczach.....	440
W Twerdyniach.....	441
W Wysokiej.....	442
W kol. Kurant pomiędzy Wysoką a Klementynowem.....	443
W Moczółkach.....	444
W Antonówce.....	444
W Dunaju.....	444
W Studyniach.....	446
W Helenowie.....	446

W Łukowie koło Oździutycz	446
W Makowie	446
W Beresku	446
W Żurawcu – Trystaku	447
W Woronczynie	452
W Aleksandrówce	455
W Adamówce	466
W Janowie – Jasińcu – Zielonej	471
W Warszawce – Zabarze	477
W Jachimówce	478
W Niedźwiedzich Jamach	480
EXODUS	481
Mój Exodus	484
ŻONY INNYCH NARODOWOŚCI	509
Ukrainki	510
NIE POWALIŁ WOŁYNIAKÓW LUDOBÓJCZY CIOS	513
Danina krwi	515
WSPOMINKI O ZAMORDOWANYCH	519
POSŁOWIE DO WYDANIA DRUGIEGO	549

[...] autor opisuje tragedię wołyńskich Polaków bez nienawiści wobec sprawców, kryje emocje, stara się jak najrzetelniej rejestrować fakty, obiektywizuje zdarzenia. W zasadzie nie komentuje ówczesnego barbarzyństwa, ale i tak „naga” rzeczywistość mówi wszystko. Ból i trwoga właściwe tomowi drugiemu tłumią zaś rzewność i nostalgiczność części pierwszej. Jestem przekonany, że dla czytelników nie pamiętających lat II wojny światowej książka ta stanie się bezcennym materiałem poznawczym. Dla historyków z kolei wobec zniszczenia dokumentacji administracyjnej i kościelnej z terenu kisielińskiego będzie miała znaczenie źródłowe, poszerzy zasób wiedzy przedmiotowej, pomoże w weryfikowaniu danych. [...]

Donat Niewiadomski

[...] 11 lipca 1943 r. w kościele kisielińskim Polacy byli zgromadzeni na mszy św. w liczbie około 180 osób. Byli tam również bracia Dębscy – Włodzimierz i Jerzy. W trakcie trwania mszy banderowcy otoczyli kościół, a także rozstawili bojówki wokół Kisielina, które nie przepuszczały nikogo ani do miasteczka, ani z miasteczka. Gdy ludzie zaczęli wychodzić po mszy z kościoła, upowcy zaczęli strzelać. [...]

*Władysław Siemaszko
Ewa Siemaszko*

Szkoda, że ojcu przyszło pisać o zmierzchu pięknego Wołyńskiego miasteczka Kisielin i śmierci otaczających go wiosek i kolonii. Z niezwykłą czułością i skrupulatnością zatrzymał jednak tamten świat na kartach tej książki.

Krzysztof Dębski